

18. 11. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o datových schránkách - změna okamžiku doručení dokumentů mezi soukromoprávními subjekty, alternativní úhrada za soukromé datové zprávy a veřejný „telefonní seznam“ datových schránek

Soukromoprávní komunikace za využití Informačního systému datových schránek (ISDS) v současné době nedosahuje takové popularity, jakou si tvůrci zákonné úpravy možná představovali. Omezené využívání možnosti zasílat datové zprávy mezi subjekty, jež nejsou orgány veřejné moci, je jistě dáno i platnou právní úpravou. V rámci stávající právní úpravy v dané oblasti (zákon č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „ZDS“) mj. platí, že okamžik doručení datové zprávy není vázán na dodání do dispoziční sféry adresáta (tj. přihlášení oprávněné osoby, jako v případě DZ zaslaných orgánem veřejné moci), nýbrž na aktivní úkon adresáta v podobě potvrzení přijetí datové zprávy.

Navíc je pro takovou soukromoprávní komunikaci nutné sjednat s provozovatelem ISDS (Česká pošta, s. p.) poskytování služby „Poštovní datová zpráva“ (dále jen „PDZ“) a hradit za každou odeslanou „soukromou“ datovou zprávu stanovenou cenu. Svou roli v tomto negativním stavu hraje nepochybně i absence uživatelsky komfortního seznamu majitelů datových schránek. Všechny tyto aspekty samotné odeslání datové zprávy jinému soukromoprávnímu subjektu ztěžují a zneprůjemňují. Novela ZDS má ambici tyto neduhy odstranit. Pojďme se tedy blíže podívat, zda má šanci uspět.

Novela ZDS, na kterou odkazujeme v perexu tohoto článku, byla Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky schválena dne 29. 7. 2011 jako zákon č. [263/2011](#) Sb., kterým se mění zákon č. [365/2000](#) Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Uvedená novela ZDS nabyla platnosti dne 31. 8. 2011, nicméně s ohledem na jeho praktické dopady a nutnost provedení změn v samotném Informačním systému datových schránek byla ponechána devadesátidenní legisvakannční lhůta; účinnosti tak komentovaná novela nabývá až 29. 11. 2011.

Ke změně v doručování soukromých datových zpráv

Úvodem krátce připomeňme platnou právní úpravu doručování dokumentů mezi fyzickými osobami,

podnikajícími fyzickými osobami a právníckými osobami, tj. doručování v případě absence orgánu veřejné moci[1]. Dokument doručovaný mezi uvedenými osobami se dle stávající právní úpravy považuje za doručení až okamžikem, kdy adresát dodanou datovou zprávu otevře a „kliknutím“ na tlačítko potvrzující její doručení zobrazí její vlastní obsah[2]. Takový postup pak logicky soukromoprávní komunikaci prostřednictvím datových zpráv (při srovnání s jinými způsoby komunikace[3]) znevýhodňuje a do jisté míry degraduje. Pokud se totiž adresát bude chtít vyhnout doručení datové zprávy třeba z důvodu, že jeho důsledkem bude vznik nepříjemné povinnosti či jiná negativní konsekvence, jednoduše nechá datovou zprávu ve své schránce „ležet bez povšimnutí“ do té doby, než ji systém sám po devadesáti dnech odstraní. V užívání datové schránky přitom nebude jakkoliv omezen.

Komentovaná novelizace ZDS má za cíl tento hendikep odstranit a přiblížit právní úpravu doručení režimu „běžných“ datových zpráv. Příslušné ustanovení § 18a odst. 2 ZDS po novelizaci zní: **„Dokument dodaný podle odstavce 1 je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k tomuto dokumentu.“**

Text novelizovaného ustanovení je tedy takřka totožný jako v případě doručování dokumentů orgánů veřejné moci[4]. K doručení datové zprávy mezi soukromoprávními subjekty tak dojde v okamžiku, kdy se do datové schránky přihlásí oprávněná osoba. Odpadá tak nutnost výslovného potvrzení převzetí ze strany adresáta.

Podstatným rozdílem, který i po novele ZDS mezi doručováním běžných a soukromých datových zpráv nadále zůstává, je absence fikce doručení v případě soukromoprávní komunikace. Ačkoliv již novelizované ustanovení § 18a odst. 2 ZDS výslovně užití § 17 odst. 4 ZDS[5] nevylučuje, nelze pochybovat o tom, že fikci doručení v podobě marného uplynutí desetidenní lhůty ode dne dodání dokumentu do datové schránky v případě doručování dle § 18a ZDS aplikovat nelze. S touto úpravou zákonodárce se lze ztotožnit. Fikce doručení v případě běžných datových zpráv reprezentuje nutnost sjednocení úpravy s jinými způsoby doručování písemností v případě výkonu veřejné moci, v soukromoprávní komunikaci však jistě své opodstatnění nenachází.

Alternativní možnosti úhrady ceny za odeslání soukromé datové zprávy

Jak jsme již naznačili v úvodní pasáži, důvody omezeného využívání ISDS k soukromoprávní komunikaci lze nalézt rovněž ve skutečnosti, že k získání možnosti odesílat datové zprávy jiné fyzické či právnícké osobě musí odesílatel uzavřít smluvní vztah s Českou poštou, s. p., která zaslání datových zpráv v tomto režimu zajišťuje prostřednictvím služby PDZ. Tato služba je, na rozdíl od zaslání datových zpráv orgánu veřejné moci, úplatná. Odesílatel hradí České poště paušální poplatek v závislosti na počtu odeslaných datových zpráv v kalendářním měsíci a dále pak ještě jednotkovou cenu za každou datovou zprávu[6].

Sledovaná novela ZDS zavádí změnu rovněž v této oblasti tím, že nově stanovuje možnost úhrady ceny za dodání dokumentu prostřednictvím PDZ i jiným subjektem, než je samotný odesílatel[7]. Tato změna má však dle našeho názoru dopad čistě ekonomický. Samotný princip soukromoprávní komunikace není jakkoliv dotčen. Změny nedoznala ani skutečnost, že dodávání soukromých datových zpráv podléhá souhlasu adresáta, který musí tuto funkcionalitu ve své datové schránce výslovně povolit.

Otázkou nicméně stále zůstává, zda možnost odeslat soukromou datovou zprávu bude i nadále podmíněna uzavřením smluvního vztahu s Českou poštou. Je nasnadě, že požadavek na uzavření smluvního vztahu (který se poté řídí Obchodními podmínkami pro poskytování služby PDZ) vychází primárně z nutnosti stanovení pravidel pro úhradu odměny, na niž má provozovatel ISDS dle ZDS nárok. Samotný ZDS podmínky pro odesílání soukromých datových zpráv (s výjimkou nutnosti

povolení jejich příjmu adresátem) dále nijak neupravuje. Možnost odeslat soukromou datovou zprávu v případě, že její cena bude v souladu s novelizovaným ustanovením § 18a odst. 3 ZDS hrazena příjemcem či jiným subjektem, nemusí být nutně vázána na uzavření smluvního vztahu s Českou poštou.

Česká pošta ani Ministerstvo vnitra doposud k předmětné novelizaci ZDS nevydaly žádné stanovisko. Rovněž Česká pošta zatím oficiálně nesdělila, zda v souvislosti s komentovanými změnami dojde k odpovídající úpravě v praktickém fungování služby PDZ. Z neoficiálního sdělení České pošty vyplývá, že subjekt, který bude odpovídat na soukromou datovou zprávu jiného subjektu prostřednictvím odpovědní datové zprávy, nemusí mít s Českou poštou uzavřen smluvní vztah. Taková změna bude promítnuta i do Obchodních podmínek služby PDZ, které budou ke dni nabytí účinnosti novely ZDS aktualizovány.

Veřejný seznam držitelů datových schránek

Poslední novinkou, kterou se budeme v tomto článku v souvislosti s novelizací ZDS krátce zabývat, je vytvoření veřejného seznamu fyzických osob, podnikajících fyzických osob, právnických osob a orgánů veřejné moci, které mají zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku.

Tento seznam bude dle novely ZDS veřejný (přístupný způsobem umožňujícím dálkový přístup) a bude obsahovat stanovené identifikační údaje subjektů, které mají zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku. Až doposud vedlo Ministerstvo vnitra pouze seznam orgánů veřejné moci a fyzických a právnických osob, jejichž datová schránka plnila funkci datové schránky orgánu veřejné moci. Tento seznam je rovněž veřejný a dálkově přístupný. Právní úprava po novelizaci ZDS tak seznam rozšiřuje již na všechny držitele datových schránek. Do budoucna tak bude možné vyhledat, zda má adresát zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku i v případě, bude-li se jednat o fyzickou či právnickou osobu.

Za podstatnou lze v souvislosti s vytvořením uvedeného seznamu považovat rovněž skutečnost, že novelizované znění ZDS přiznává fyzickým osobám právo nechat se ze seznamu na základě vlastní žádosti „vyškrtnout“ [8]. S ohledem na skutečnost, že evidovanými a veřejně zobrazovanými údaji v seznamu jsou kromě jména a příjmení i adresa trvalého nebo jiného pobytu na území České republiky či bydliště mimo území České republiky, považujeme možnost fyzické osoby se svobodně rozhodnout, zda mají být tyto údaje v seznamu evidovány a veřejně zobrazovány. Tato možnost je plně v souladu s principy ochrany osobnostních práv.

Závěrem nezbyvá než konstatovat, že novinky upravené v novele ZDS (provedené komentovaným zákonem č. [263/2011](#) Sb.) nepochybně směřují k lepší využitelnosti ISDS v oblasti soukromoprávní komunikace a snad i k větší uživatelské přívětivosti. V praxi bude nepochybně důležitý i způsob vypořádání provozovatele a správce ISDS s legislativními změnami a rovněž promítnutí změn do obchodních podmínek služby PDZ.

Mgr. Jan Zahradníček

Mgr. Tomáš Machurek

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Karoliny Světlé 25
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 222 866 555
Fax: + 420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com

Jakubská 121/1
602 00 Brno 2

Tel.: + 420 542 210 351
Fax: + 420 542 212 518
e-mail: info@mt-legal.com

Bukovanského 1345/30
710 00 Ostrava - Slezská Ostrava

Tel.: + 420 596 629 503
Fax: + 420 596 629 508
e-mail: info@mt-legal.com

[1] Definici orgánu veřejné moci podává ustanovení § 1 písm. a) ZDS taxativním výčtem následovně: „elektronické úkony státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků, Pozemkového fondu České republiky a jiných státních fondů, zdravotních pojišťoven, Českého rozhlasu, České televize, samosprávných komor zřízených zákonem, notářů a soudních exekutorů (dále jen „orgán veřejné moci“) ...“

[2] Viz úprava daná ustanovením § 18a odst. 2 ZDS:

„Ustanovení § 17 odst. 3 a 4 se na dokument dodaný podle odstavce 1 nevztahuje. Dokument podle odstavce 1 je doručen okamžikem, kdy jeho převzetí potvrdí odesílateli adresát prostřednictvím své datové schránky[2]; toto potvrzení je bezplatné.“

Na zákonnou úpravu dále navazují Obchodní podmínky pro poskytování služby Poštovní datová zpráva, vydané Českou poštou, s. p., provozovatelem ISDS a poskytovatelem služby PDZ, které v čl. 2.3 stanoví:

„Dokument dodávaný z datové schránky do jiné datové schránky prostřednictvím služby PDZ je doručen okamžikem, kdy jeho převzetí potvrdí odesílateli adresát prostřednictvím své datové schránky. Potvrzení doručení datové zprávy je podmínkou pro zobrazení obsahu datové zprávy a je

bezplatné.“

[3] Typicky v obchodních vztazích zaslání faktury odběrateli a počátek běhu lhůty její splatnosti vázaný na okamžik jejího doručení, kdy je v praxi často využíváno např. doporučené listovní zásilky s dodejkou či osobní doručení oproti podpisu oprávněné osoby.

[4] Srov. ust. § 17 odst. 3 ZDS:

„Dokument, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu.“

[5] Ust. § 17 odst. 4 ZDS:

„Nepřihlásí-li se do datové schránky osoba podle odstavce 3 ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručení posledním dnem této lhůty; to neplatí, vylučuje-li jiný právní předpis náhradní doručení.“

[6] Více podrobností lze nalézt na >>> [zde](#).

[7] Ust. § 18a odst. 3 ZDS:

„Za dodání dokumentu podle odstavce 1 náleží provozovateli informačního systému datových schránek odměna, která se stanoví podle cenových předpisů 5). Odměnu hradí fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba, z jejíž datové schránky byl dokument odeslán. Tato osoba může určit, že bude hradit i dodání dokumentu, který je odpovědí na dokument dodaný podle předchozí věty. Odměnu podle věty první může za fyzickou osobu, podnikající fyzickou osobou nebo právnickou osobu, z jejíž datové schránky byl dokument odeslán, hradit rovněž jiná fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba, předloží-li provozovateli informačního systému datových schránek písemný souhlas fyzické osoby, podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby, z jejíž datové schránky byl dokument odeslán, s tímto způsobem úhrady odměny nebo jeho výstup z autorizované konverze dokumentů; podpis osoby v písemném souhlasu musí být úředně ověřen. Provozovatel informačního systému datových schránek vyrozumí prostřednictvím informačního systému datových schránek fyzickou osobu, podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu, z jejíž datové schránky mají být odesílány dokumenty hrazené způsobem podle věty třetí nebo čtvrté, o tomto způsobu úhrady.“

V původním znění § 18a odst. 3 ZDS byla povinnost úhrady vztahena pouze k odesílateli datové zprávy bez možnosti přenosu na jiný subjekt.

[8] Viz § 14b odst. 4 ZDS:

„Na žádost fyzické osoby, která má zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku, se údaje o ní vedené v seznamu držitelů datových schránek zlikvidují.“

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)

- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)